

Magyarországi rovargyűjtésem jegyzéke.

Közli: *Dr. Szilády Zoltán.*

I. Hemiptera.

I.

Mint a budapesti református gimnázium tanulója 1894-ben kezdtem rendszeresen foglalkozni a rovargyűjtéssel, amelynek minden öröme és sikere hálás emlékembe idézi első buzdítómát és mesteremet, Bíró Lajost. Későbbi tanulmányaim alatt beláttam, hogy a gyűjtés és a természetben való szemlélődés az egyedüli út, amelylyel az állatvilágban tájékozottságot szerezhettünk s ennél fogva nélkülözhetetlen alapja az állattan bármely ágára terjedő munkásságunknak. Ebben a tudatban folytattam a mai napig és folytatom tovább is gyűjteményem gyarapítását. E mellett 1901. óta a nagyenyedi Bethlen-kollegium gyűjteményeinek kezelője lettem. Ez a gyűjtemény elődöm, Elekes Károly tanár buzgóságát dicséri, aki Ormay Sándorral folytatott csereviszonyával, saját és tanítványai, köztük Fenichel Sámuel, továbbá Gyulai Demeter Kálmán akkori helyettes tanár gyűjtésével tizenkétezer darabra emelte az állományt. Mindezt darabonként is leltározva és többnyire jól meghatározva vettem át, hogy tovább gyarapítsam s az elavúlt, vagy többszörös példányokat újakkal helyettesítsem. Egyúttal több tanítványom segítségével Alsófehérmegye és Erdély egyes nevezetesebb vidékeinek rovar-tani kikutatását is tervbe vettem, kiterjeszkedve az összes rendekre. Az utóbbi években több ezer példányt eredményezett ez a gyűjtés, amelynek anyagi és szellemi előmozdításáért a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének tartozom első sorban köszönettel.

Az alábbiakban az 1894—1906. években gyűjtött félfedeles szárnyúak (Hemiptera) jegyzékét közlöm, kihagyva belőle egyrészt a fauna-katalogusban már közölt, másrészt a havasi területekről származó, (tehát külön dolgozatban tárgyalandó) adatokat. Az előttem ismeretlen darabok meghatározásáért és saját meghatározásaim ellenőrzéséért hálás köszönettel tartozom Dr. Horváth Géza úrnak, a Nemzeti Múzeum osztályigazgatójának, aki előzékenységevel különös érdeklődésem tárgyává tette ezt a rendet.

Pentatomidae.

Coptosoma scutellatum Geoffr Nagyenyed, Miriszló, Hát-szeg, Nagy-Maros, Miskolcz. Széplak (Szolnok-Doboka) VI—VII.)*

Thyreocoris scarabaeoides L. Nagyenyed IV., Csombord II. 18 (rostálva), Alsó Orbó VI., Rákos IV.

Odontoscelis fuliginosa L. Nagyenyed IV. 15—V. 1.

Odontotarsus grammicus L. Nagyenyed, Nyírmező (Kököz), Budapest VI—VIII.

Psacasta exanthematica Scop. Kelenföld IV. 9.

Eurygaster maura L. Nagyenyed IV—VIII., Miriszló, Maros-Ujvár, Alsó-Orbó, Igenpataka, Torda, Budapest (a városban) Csepel. — *maura* L. v. *picta* F. Nagyenyed, Alsó-Orbó, Torda, Buda-Örs. — *nigrocucullata* Goeze. Nagyenyed IV. VII. — v. *hottentotta* H.-Sch. Nagyenyed, Maros-Ujvár, Budakesz, Buda-Örs V—VII.

Acyrosoma albolineatum F. Spalato 1897. VI. 15.

Graphosoma lineatum L. Nagyenyed, Felenyed, Miriszló, Csobánka, Hidegkút V—IX.

Podops inuncta F. Nagyenyed, Buda-Örs IV—VI.

Cydnus nigrita F. Nagyenyed, Felenyed, Miriszló, Torda, Kelenföld IV—VI,

Brachypelta aterrima Forst. Igenpataka, Torda VII—VIII., Budapest (a városban) V.

Sehirus luctuosus M. R. Nagyenyed IV. 30., Runk VIII. 20, — *sexmaculatus* Ramb. Nagyenyed, Budafok, Balatonfüred V—VI. — *bicolor* L. Nagyenyed, Felenyed, Budapest (a városban), Széchalom III—VIII. — *dubius* Scop. Nagyenyed V. 13., Budapest a városban) IV. — v. *melanopterus* H.-Sch. Bedellő, Buda-Örs VII.

Gnathoconus albomarginatus Goeze. Nagyenyed V—VI. — *costalis* Fieb. (= *picipes* Fall.) Buda-Örs VII. 16.

Menaccarus arenicola Scholtz Kispest VI. 19.

Seiocoris macrocephalus Fieb. Buda-Örs VI. 4. — *distinctus* Fieb. Buda-Örs V. — *microphthalmus* Flor. Nagyenyed, Alsó-Orbó, Igenpataka VI—IX. — *cursitans* Schrk. Alsó-Orbó VI., Miriszló VII.

Aelia acuminata L. Nagyenyed, Magyar-Bagó, Miriszló, Felenyed, Igenpataka, Torda, Buda-Örs, Budapest (a városban)

*) A római számok a gyűjtés idejét jelzik hónapok szerint.

V—IX. — *rostrata* B o h. Miriszló, Igenpataka, Alsó-Orbó, Torda, Budapest, Kispest, Csobánka, Kassa VI—IX.

Neotiglossa pusilla G m e l. Alsó-Orbó VI. — *leporina* H.-Sch. Miriszló, Buda-Örs, Buda-Kesz V—VII.

Eusarcoris melanocephalus F. Maros-Ujvár VI.

Rubiconia intermedia W o l f f. Nagyenyed, Miriszló, Alsó-Orbó VI, VII, IX.

Peribalus vernalis W o l f f. Nagyenyed, IV., Alsó-Orbó V., Magyar-Bagó IX., Tusnád VII. — *sphacelatus* F. Nagyenyed IV—V., Balatonfüred VII.

Carpocoris fuscispinus B o h. Visegrád IV., Vilmye, Miskolcz, Tusnád, Néma VII—VIII. — *purpureipennis* D e g. Nagyenyed, Miriszló, Nyírmező (Kőköz), Igenpataka, Hátszeg, Kelenföld, Pomáz VI—X., Spalato VI. — *Lynx* F. Kőbánya, Buda-Örs IX, X.

Dolycoris baccarum L. Nagyenyed, Oláh-Lapád, Miriszló, Igenpataka, Torda, Miskolcz V—VIII.

Palomena viridissima P o d a. Nagyenyed VII, IX., Oláh-Lapád V. — *v. simulans* P u t z. Nagyenyed III. — *prasina* L. Nagyenyed, Oláh-Lapád, Kecskékő, Igenpataka, Budakesz, Sarajevó V—VII. — *v. subrubescens* G o r s k i. Nagyenyed, Budapest, Csobánka VIII—X.

Piezodorus lituratus F. Nagy-Oklos, Kassa VIII. — *v. alliaceus* G o r s k i. Nagyenyed, Alsó-Orbó, Nagy-Maros VI. 2.—VII. 22. — *v. roseus* G o r s k i. Selmeczbánya VII. 28., Pomáz X.

Raphigaster nebulosa P o d a. Nagyenyed IX—X., Csombord II.

Tropicoris rufipes L. Nagyenyed X., Miskolcz VII.

Eurydema ornatum L. Remete (A.-Fehér m.), Nagyenyed, Budapest V—IX. — *festivum* L. Budafok VII. — *v. pictum* H.-Sch. Miskolcz VII, Nagy-Oklos VIII. — *v. decoratum* H.-Sch. Oláh-Lapád V., Miriszló VII. — *dominulus* Scop. Nagyenyed, Nyírmező (Kőköz), Oláh-Lapád, Tusnád, Miskolcz V—VIII. — *oleraceum* L. Nagyenyed, Oláh-Lapád, Miriszló, Igenpataka, Torda, Széphalom, Kispest IV—VIII.

Arma custos F. Nagyenyed IV., IX.

Troilus luridus F. Nagyenyed VI.

Jalla dumosa L. Nagyenyed, Miriszló III—VI., Szent Endre V.

Zicrona coerulea L. Nagyenyed VIII., IX., Budapest IX.

Acanthosoma haemorrhoidale L. Nagyenyed V., Remete (Alsó Fehér m.) VII., Maros-Ujvár VI., Csik-Szent-Márton VIII.

Elasmucha ferrugata F. Budakesz V. — *interstincta* L. Runk (Torda-Arauyos m.), Széplak (Szolnok-Doboka m.) VII—VII.
— *grisea* L. Topánfalva VIII Uj az erdélyi (V) régióra.

Cyphostethus tristriatus F. Budapest IX.

Coreidae.

Enoplops scapha F. Nyírmező (A.-Fehér m.) VII., Balatonfüred VI., Stomfa IV.

Syromastes marginatus L. Nagyenyed, Miriszló, Igenpataka, Torda, Csobánka V—VII.

Verlusia rhombea L. Nagyenyed, Oláh-Lapád, Igenpataka, Alsó-Orbó, Nagy-Oklos, Rákos, Csobánka, Pilis-Szent-László, Miskolecz V—IX.

Gonocerus acutangulatus Goeze. Nagyenyed VI. — *Juniperi* Dft. Nagyenyed X.

Bathysolen nubilus Fall. Nagyenyed, Alsó-Orbó III., VI., IX.

Ceraleptus lividus Stein. Nagyenyed V., Buda-Örs VII. — *gracilicornis* H.-Sch. Nagyenyed, Alsó-Orbó, Torda. Budakesz V., VI., VIII.

Coreus scabricornis Panz. Budapest IX. — *denticulatus* Scop. Nagyenyed, Miriszló, Igenpataka, Alsó-Orbó, Szent-Endre V—VII.

Camptopus lateralis Germ. Nagyenyed, Nyírmező (Alsó-Fehér m.) Alsó-Orbó, Kispest, Csobánka VI—IX.

(*Megalotomus junceus* Scop. Styriában a határhoz közel eső Rába melléki St. Ruprecht-nél gyűjtöttem s így feltehetőleg a szomszédos Vasmegyében is található).

Alydus calcaratus L. Nagyenyed IX., Remete (Alsó-Fehér m.) VII., Kelenföld IX.

Stenocephalus medius M. R. Nagyenyed V. — *agilis* Scop. Nagyenyed, Nyírmező, Remete, Budapest, Sarajevo IV—VIII. — *albipes* F. Nagyenyed, Miriszló, Alsó-Orbó, Budapest, Buda-Örs V—VIII.

Therapha Hyoseyami L. Nagyenyed, Igenpataka. Remete, Miriszló, Tusnád, Spalató V—VIII.

Corizus abutilon Rossi. Nagyenyed, Miriszló, Alsó-Orbó, Remete, Tusnád, Kispest VI., VII. — *crassicornis* L. Nagyenyed, Remete, Igenpataka, Magyarország V—IX. — *subrufus* Gmel. Nagyenyed VI—VII. — *conspersus* Fieb. Alsó-Orbó VI., Buda-

kesz V. — *distinctus* Sign. Alsó-Orbó VI. — *parumpunctatus* Schill. Nagyenyed, Oláh-Lapád, Miriszló, Remete, Igenpataka, Tusnád, Széphalom, Vihnye VII—IX. — *tigrinus* Schill. Nagyenyed IX., Miriszló VII., Torda VIII

Maccececthus lincola F. Buda-Örs VI.

Myrmus miriformis Fall. Nagyenyed IX.

Chorosoma Schillingii Schumm. Budapest IX.

Berytidae.

Neides tipularius L. Nagyenyed IV., Miriszló VIII., Miskolcz VII.

Berytus clavipes F. Nagyenyed IV., IX., Abrudbánya VII. — *minor* H.-Sch. Nagyenyed IV., VII., Abrudbánya VII.

Metacanthus elegans Curt. Nagyenyed VII., Miriszló VIII., Nagy-Bagó IX.

Lygaeidae.

Tropidothorax leucopterus Goeze. Remetei szoros, Igenpataka, Runk, Nagy-Oklos VII—VIII. Mindenütt mézszósziklákön a Vincetoxicum officinale levelein.

Lygaeus equestris L. Nagyenyed, A.-Orbó, Remete, Nyírmező, Torda, Visegrád, Buda-Örs IV—IX. — *saxatilis* Scop. Nagyenyed, Csáklya, A.-Orbó, Igenpataka, Néma (Szolnok-Doboka m.), Szent-Anna tava, Rákos, Szent-Endre IV—IX. — *albomaculatus* Goeze. Nagyenyed, Remete, Visegrád, Budapest, IV—IX. — *superbus* Poll. Igenpataka VII.

Nysius Thymi Wolff. Kispest, Kelenföld. — *Senecionis* Schill. Nagyenyed, A.-Orbó, Torda, Budapest. Pomáz VI—X.

Cymus glandicolor Hahn. Tusnád VIII. — *melanocephalus* Fieb. Nagyenyed, A.-Orbó VI—VIII. — *obliquus* Horv. Nagyenyed VIII

Ischnorhynchus Resedae Pz. Buda-Örs VI.

Ischnodemus sabuleti Fall. Nagyenyed IX.

Henestaris halophilus Burm. Torda VIII.

Geocoris erythrocephalus Lep. Buda-Örs VII. — *siculus* F. Rákos X.

Chilacis Typhae Perr. Miskolcz VII.

Heterogaster affinis H.-Sch. v. *rubricata* Pat. Buda-Örs VI. — *Artemisiae* Schill. A.-Orbó, Igenpataka VI—VII. — *Ur-*

ticae F. Nagyenyed, A.-Orbó, Miriszló, Topánfalva, Csik-Szent-Márton V., VII—VIII.

Platyplax Salviae Schill. Nagyenyed, Igenpataka, Miriszló, A.-Orbó VI—VII, Budakesz V.

Metopoplax Origani Kol. A.-Orbó, Budapest, Kispest VI—VII.

Oxycarenus collaris M. R. Nagyenyed, Budapest IB.

Rhyparochromus antennatus Schill. Nagyenyed VI., Topánfalva VII. — *hirsutus* Fieb. Nagyenyed VII. — *praetinitus* H. - Sch. Nagyenyed, A.-Orbó, Alsó-Jára, Rákos, Miskolcz V—VIII. — *dilatatus* H. - Sch. Nagyenyed, A.-Orbó VI., Topánfalva IX. — *chiragra* F. Nagyenyed, Igenpataka, Csombord, Topánfalva, Budapest (a városban), Buda-Örs, Párkány, Széphalom IV—IX.

Tropistethus holosericeus Scholtz. Nagyenyed, A.-Orbó IV—VI.

Pterotmetus staphylinoides Burm. Miskolcz VII.

Lamprodema mairum F. Nagyenyed, Miriszló, Rákos, Budapest III—IV., X.

Plinthisus brevipennis Latr. Nagyenyed, A.-Orbó VI.

Lasiosomus enervis H. - Sch. Igenpataka VII. Uj az erdélyi (V.) régióra; hazánkban a negyedik ismert termőhelye.

Stygnocoris rusticus Fall. Rákos X. — *pedestris* Fall. Nagyenyed VII. — *fuliginus* Geoffr. Nagyenyed IV.

Peritrechus gracilicornis Putz. Miriszló VII. — *nubilus* Fall. Miskolcz VIII.

Microtoma atrata Goeze. Nagyenyed VII. Rákos X.

Trapezonotus anorus Flor. Nagyenyed, A.-Orbó IV—VIII. — *arenarius* L. Visegrád IV. — *dispar* Stal. Nagyenyed, Igenpataka, Budapest III—VIII.

Sphragisticus nebulosus Fall. Miskolcz VII.

Calyptonotus Rolandri L. Buda-Örs IV., VII.

Aphanus lynceus F. Nagyenyed VIII., Kassa VIII. — *quad-ratus* F. Nagyenyed, Miriszló, A.-Orbó, Budapest VI—IX. — *confusus* Reut. Miriszló VII., Kelenföld, Pilis-Szt.-László IX. — *alboacuminatus* Goeze. Nagyenyed, Miriszló, Maros-Ujvár, Kaláz, Budapest, Mező-Kövesd II—XI. — *vulgaris* Schill. Nagyenyed, Oláh-Lapád, Igenpataka II—XII. — *v. sanguineus* D. S. Bedellő VII., Sarajevo VI. — *Pini* L. Nagyenyed VIII., Csombord II., Tusnád, Vörösvár VIII., Miskolcz VII. — *adspersus* M. R. Topánfalva VII. Első hazai termőhelye.

Beosus maritimus Scop. Nagyenyed V., VII., Csombörd II., Rákos VII.

Emblethis Verbasci F. Nagyenyed, Maros-Ujvár IV., Kassa VIII.

Eremocoris plebejus Fall. Styriában a Rábamelléki St. Ruprechtnél találtam; valószínűleg a szomszédos Vas megyében is feltalálható. — *podagricus* F. Buda-Örs VI.

Drymus sylvaticus F. Nagyenyed VI—VIII. — *brunneus* Sahlb. Csombörd II.

Scolopostethus pictus Schill. Miriszló IV. — *affinis* Schill. Nagyenyed, Miriszló, Oláh-Lapád II—V. — *Thomsoni* Rent. Nagyenyed, Nyírmező, Igenpataka IV—IX.

Notochilus hamulatus Thoms. A.-Orbó VI.

Pyrrhocoris apterus L. Nagyenyed, Oláh-Lapád, Miriszló, Mező-Kövesd III—XI. — *marginatus* Kol. Nagyenyed, Miriszló, Rákos, Miskolcz II—VII.

Tingitidae.

Piesma Salsolae Beck. Budapest VIII., Rákos X. — *maculata* Lap. Nagyenyed IV—V. — *capitata* Wolff. Nagyenyed III—IV.

Serentia laeta Fall. A Rába melléki St. Ruprechtén gyűjtöttem s így valószínű, hogy a szomszédos Vas megyében is feltalálható.

Acalypta macrophthalma Fieb. Tusnád VII.

Dictyonota tricornis Schrk. Nagyenyed VIII—IX., Alsó-Orbó VI.

Stephanitis Pyri F. Nagyenyed, Rákos VI—VII.

Copium cornutum Thunb. Budapest VI.

Phyllontocheila auriculata Costa. Kelenföld V., Széphalom VIII. — *capucina* Germ. Nagyenyed VII. *Cardui* L. Nagyenyed VI. — *ciliata* Fieb. Buda-Örs V., Tusnád VII. — *pilosa* Hum. (*angusticolis* H.-Sch.) Nagyenyed IV—VII. — *geniculata* Fieb. Nagyenyed IX.

Catoplatus melanocephalus Pz. Budapest VI—VIII.

Physatocheila dumetorum H.-Sch. Nagyenyed IV—VI. — *scapularis* Fieb. Tusnád VIII.

Monanthia Echii Schrk. Nagyenyed, Miriszló, Kispest, Kelenföld, Pilis-Szent-László V—IX. — *Symphyti* Walt. Duna-Szent-Pál.

Aradidae.

Aradus dilatatus Duf. Igenpataka VII. — *corticalis* L. Nagyenyed V., VII. — v. *annulicornis* F. Nagyenyed IV., VII., VIII. — *Betulae* L. Maros-Gombás IV., Nagy-Oklos VIII.

Aneurys laevis F. Budakesz V.

Gerrididae.

Hydrometra stagnorum L. Nagyenyed IX., Spalato VI.

Velia rivulorum F. Spalato VI.

Gerris rufoscutellatus Latr. Oláh-Lapád VII — *paludum* F. Bélabánya VII., Kolpach VIII. — *najas* Deg. Körmöczbánya VIII. Új az északnyugati felföldre (III regio); Veszprém után a második termőhelye. — *Costae* H.-Sch. Oláh-Lapád VIII. Spalato VI. — *thoracicus* Schum. Nagyenyed, Miskolcz VII. — *gibbifer* Schum. Nagyenyed IV. — *lacustris* L. Csombord II., Topánfalva VIII.

Magyarország pillangói.

Irta: A. Aigner Lajos.

XXV.

3. nem. **Satyrus**. F. ¹⁾

Többnyire nagy pillangók; szárnyaik szélesek, fölül barnák vagy feketék, legtöbb esetben világos szalagokkal és szemekkel. A szem csupasz, a tapogató alul szőrös, utolsó íze általában rövid; a costális s olykor az I ér duzzadt. A *hernyó* vastag, orsóalakú, csupasz, hosszanti sávokkal; füveken él, nappal rejtőzik, kitelel és a földben alakul át. A *báb* vastag. A 44 palaearktikus faj közül hazánkban 9 honos.

1.	A felület fekete vagy sötétbarna, világos szalaggal	...	2
	A felület sötétbarna, a szalag hiányzik vagy alig jelzett		6
2.	A felület bársonyos fekete, a felső szárnyon megszakított széles tejszínű szalaggal és a csúcson nagy szemmel		

Circe F.

	A felület feketés-barna, sárgás-fehér szalaggal	...	...	3
3.	A szalag sárgás-fehér (nöstény), vagy füstös barnával borított (hím). A felső szárny csúcsán nagy-, az alsó szárnyon kis pupillás szem áll, melyek alul is láthatók.			

Hermione L.

¹⁾ Satyrok: Bachus kísérői.